

■ Opgave 3

Van landbouw naar landschapsbeheer?

Minimumprijzen en exportsubsidies worden al jarenlang ingezet als instrumenten ter ondersteuning van de landbouw in de Europese Unie (EU). Desondanks kiezen in Nederland steeds minder mensen voor een bestaan in de landbouw. Daarmee lijkt de vraag gerechtvaardigd of er in Nederland voor de landbouw nog wel een toekomst is weggelegd. In politieke en wetenschappelijke kringen wordt regelmatig van gedachten gewisseld over afschaffing van steunmaatregelen in de landbouw en de gevolgen daarvan. Daarbij zijn onder andere de twee volgende opvattingen te beluisteren:

opvatting 1

Kies voor grootschalige landbouwbedrijven in Nederland. Die kunnen producten leveren die concurrerend zijn met de relatief goedkope producten op de wereldmarkt. Steunmaatregelen zijn dan overbodig.

opvatting 2

Zie af van landbouwproductie in Nederland. Geef de landbouwgrond terug aan de natuur. De voormalige landbouwers kunnen een inkomen verwerven als beheerder van het landschap.

- 2p **9** Leg uit dat het hanteren van minimumprijzen binnen de EU tot gevolg kan hebben dat meer gezocht gaat worden naar afzetmogelijkheden buiten de EU.
- 2p **10** Waaruit blijkt dat het hanteren van minimumprijzen binnen de EU subsidies voor export naar buiten de EU noodzakelijk maakt? Verklaar het antwoord.
- 2p **11** Leg uit dat voor het instandhouden van de Europese landbouw grootschaligheid van landbouwbedrijven een alternatief kan zijn voor steunmaatregelen in de landbouw.
- 2p **12** Beschrijf voor *elk* van beide opvattingen *afzonderlijk* hoe deze de binnenlandse allocatie van productiefactoren verandert.